

Dyrkingsveiledning for HOFF

FAKSE til SKRELLING og SOUS VIDE på JÆREN

0. Dyrkingsmål.

Mest mulig av knollene bør være 42-55 mm med stivelsesinnhold 12-15 %.

1. Settepoteter.

Settepotetene bør årlig fornyes med innkjøpte sertifiserte partier til egen oppformering eller full utskifting. Settepotetstørrelsen bør være jevn, maks. 10 mm variasjon. Gjennomsnittlig knollvekt beregnes ved å veie minimum 100 stk knoller, - se også pkt. 7.

2. Forbehandling av settepotetene.

Fakse spirer middels seint, og det vil være en fordel å lysgro den.

Det er da normalt å lagre settepotetene ved ca. 4 °C fram til 4 uker før setting. Deretter lysgro de ved 12 °C de siste 4 ukene før setting. Høy luftfuktighet, men potetene skal aldri bli fuktige. Lys: 50-100 lux innendørs (tilsvarer godt leselys). Lysgroing kan også foregå utendørs i sekker. I den første perioden kan sekkene stå innendørs i ca. 12 °C. Lys innendørs fra starten er gunstig, men ikke nødvendig hvis andre varmekilder finnes. Innelys er ikke nok til å stoppe lengdeveksten på groene. Når groene er ca. 5 mm må potetene ut i sollyset, der de står i plasttelt eller kjøres inn om natta.

Oppvarming før setting er også aktuelt, men gir mindre effekt enn lysgroing, og gir lange, tynne groer ved utsatt settetid.

3. Vekstskifte og jord.

Det skal ikke være dyrket poteter på skiftet de siste 2 åra. Helst bør det være 3 år uten potet.

Fakse er sterk mot rustflekker som skyldes jordboende virus, særlig mot TRV, rattle-virus.

Fakse kan med fordel dyrkes på sandjord.

Fakse er resistent mot gul potetcystenematode - PCN - Ro 1,4.

4. Jordarbeiding.

Grundig steinfjerning/steinstrenglegging for å få løs jord fri for stein og klump større enn 30 mm ned til minst 20 cm jorddybde.

5. Gjødsling.

Fakse gir stor avling. Men den har lavt stivelsesinnhold og bør derfor gjødsles moderat.

Gjødselmengdene på Jæren kan variere sterkt, men et eks. er 85 kg YaraMila Fullgjødsel 12-4-18 mikro pr. dekar etter korn på næringsrik jord med middels høyt moldinnhold. Mengden bør reduseres etter forgrøde, moldinnhold og husdyrgjødselhistorikk. Husdyrgjødsel til Fakse må unngås.

6. Radavstand.

Radavstanden bør være 80 cm. Sporvidden på traktorene og radavstanden må være nøyaktig tilpasset hverandre. Sprøytas bombredde må også harmonere med radavstanden. Bruk relativt smale dekk på traktorer som skal brukes i potetåkeren.

Det er gunstig med "parfærer" der traktorhjula går i breie tomfærer. Radavstanden skal være 85 cm der hjula går og 75 cm midt under traktoren når gjennomsnittsavstanden er 80 cm og traktorens sporvidde 160 cm.

7. Setteavstand.

Setteavstand 18-25 cm. Med 80 cm radavstand og 60 grams settepoteter blir dette 300 - 415 kg settepoteter pr. daa. Små settepoteter under 40 mm bør settes tettst; 18-20 cm avstand. 40 grams settepoteter gir 250 kg pr. daa ved 20 cm.

Dyrkingsveiledning for HOFF

For oppformering av settepoteter anbefales 18-20 cm setteavstand.

8. Setting.

Potetene kan settes når temperaturen i jorda er stabil varm, helst ca. 8 °C i 8 cm dybde midt på dagen. Settepotetene bør beises mot svartskurv. Det er flere metoder og midler – kontakt landbruksrådgivingen.

Fakse blir litt mindre grønn enn Folva. Den kan derfor settes i normal dybde, 3 cm under utjevnet "flatt land" med ca. 7 cm jorddekning.

9. Hypping.

Det er viktig å hyppe grundig etter oppspiring, på 15-25 cm rishøyde men før plantene skades av kjøringa. ***Fakse kan bli grønn, selv om den ikke er så utsatt som Folva. Det bør lages store, brede rader (fine, feite fårer) som kan motstå regn og nedvasking, slik at det unngås at knollene blir liggende i jordoverflata.***

Det kan være aktuelt å hyppe 2 ganger – den første gangen på 10 cm ris uten å dekke riset. Utsett aldri hyppinga til regnværet overtar, og plantene blir for store til å hyppes.

10. Plantevern.

Ugraset bekjempes mekanisk og/eller med kjemiske midler.

Fakse er relativt svak mot tørråte på ris og knoller, og må beskyttes godt mot tørråte.

Følg råd fra den lokale landbruksrådgivingen.

11. Fuktighetsforhold

Hold jevn fuktighet i hele vekstsesongen. God fuktighet tidlig er viktig. Potetplanta trenger i gjennomsnitt 3-4 mm vann pr. døgn fra 2 uker etter oppspiring. Ujevn fuktighetstilgang gir stor risiko for skurv, vekstsprekker, kolv og andre indre defekter. Ujevn fuktighetstilgang kan også gi utsatt modning og nedsatt stivelsesinnhold.

12. Høsting.

Fakse høstes når de fleste knollene er 42-55 mm og stivelsesinnhold er over 12 %. Fakse er i tidlighetsklasse som Folva. Vekstavslutning utføres når 5 % av knollene ved graveprøve er over ønsket sorteringsgrense.

Jordtemperaturen bør være 8 °C ved høsting.

Riset bør vise modningstegn ved høsting, få en gulnende farge. Risdreping foretas ca. 10 dager før opptak. Alt bladverk skal drepes, om nødvendig med 2 gangers kjemisk behandling eller mekanisk + kjemisk. Pass også på sprøytefristen, men husk samtidig å beholde virkning av tørråtemidlene helt fram til høsting!

Potetene tørkes raskest mulig opp, gjerne utendørs et par timer hvis været er gunstig uten sterk sol. Heving av potettemperaturen **før** innkjøring på lager er gunstig, men må ikke skje etter at potetene er i hus.

13. Lagring.

Først forlagring ved samme temperatur eller litt lavere enn knolltemperaturen ved innkjøring.

Lufta skal ha høgt fuktighetsinnhold, men potetene skal ikke være fuktige (våte).

Deretter senkes temperaturen gradvis til stabil lagringstemperatur 3-4 °C fra midten av desember.

Husk også at potetene trenger litt frisk luft i lagringsperioden.

Fakse er, som Folva middels sterk mot foma. Den gror langsomt, og kan lagres utover vinteren ved stabil lav temperatur.

© Copyright HOFF 2019